

TIRE GBIKII TE PIΕΕ U YORUA

Piεε, Yesun bðø turowa u tire te yorua. Yuu be ba yarine Asin temøwa u tu yorua. U bu yoruawa u ka bu dam kë ben nõni swãaru sœo te ba waamø yèn sõ ba Yesu naane doke. Nõni swãa ten biru Gusuno u koo bu tãsisia be ka Yesu Kirisin gbinnaa sœo.

Tire ten kpunaa

1. Təbiribu, wiru 1:1-2.
2. Yïiyø bi sa mœ Yesu sœo, wiru 1:3-12.
3. Tii nənubu dœeraru sœo, wiru 1:13n di sere wiru 2:10.
4. Gusunõn sõm kowon wãaru, wiru 2:11-25.
5. Kurøbu ka ben durøbun wãasinaa, wiru 3:1-7.
6. Yesugiin təmanabu nõni swãarun saa, wiru 3:8n di sere wiru 4:19.
7. Gusunõn yãa gðõn nœribu, wiru 5:1-11.
8. Təbiri dãakibu, wiru 5:12-14.

Təbiribu

¹⁻² Beε be Gusuno u gøsa ma i yarina i sãa søbu Pontuo ka Galatiø ka Kapadosiø ka Asiø ka Bitiniø, Gusuno Baaba u beε gøsa nge me u raa gðru doke u ko. Ma i kua wigibu win Hunden saabu, kpa i ka Yesu Kirisi mem nœowa, kpa win yem mu beε dœerasia. Ne Piεε, Yesu Kirisin gørowa, na beε tire teni yoruammæ.

Durom ka alafia n beε sosia.

Yïiyø bi sa mœ Yesu sœo

³ Su Gusuno siara, besen Yinni Yesu Kirisin Baaba. Win wœnwœn bakaru sœora u sun mara nœn

meeruse Yesu Kirisin seebu gorin din sõ kpa sa n ka yiiyø wãarugibu mõ ⁴ kpa su ka tubi di ye Gusuno u wigibu yiye. Tubi ye, ya ñ sankiramõ, ya ñ disinu mõ, yen buram kun maa kpeemõ. Yera ba bëe yiye wøllø, ⁵ bëe be Gusunõn dam mu kõsu naane dokebun saabu i ka faaba wa ye ya sooru sãa yu ka sõsira sanam dãakim sœ.

⁶ Yen sõna i nuku doo bakabu mõ, baa me nuku sankiranu nu kua tilasi tẽ saa fiiko sœ, laakari mæeri bwese bwesekan sõ. ⁷ Laakari mæeri bi, bu bœen naane dokebu wëerimo. Nge me ba ra wura mæeri ka dõø, baa me ya koo kam ko, nge meya ba bœen naane dokebu mæerimo, bi bu wura bœere kere gem gem, bu ka bin dam gia. Kpa i siarabu ka yiiko ka bœere wa sanam me Kirisi koo kurama. ⁸ Inùn kĩ baa me i ñ nùn waare. Inùn naane doke baa me i ñ gina nùn wa. Ma i nuku doo bakabu mõ bi bu ñ ka noo geruro. ⁹ Domi i bœen naane dokebun are waamo, yeya bœen hunden faaba.

¹⁰ Gusunõn sõmabu ba faaba yen gari mæera, ba yen saria kasu, ma ba durom men gari gerua me Gusuno u bëe yiye. ¹¹ Domi Kirisin hunde wi u wää be sœ u bu sõowa yellu ma Kirisi u koo nõni swäaru wa, yen biru u koo maa yiiko wa. Ma ba hania kua bu ka gia sanam merà ka swaa yerà u ka yä. ¹² Gusuno u win sõma be sõosi ma gari yi u bu nõmu sõndia, yi ñ sãa ben tiigii, ma n kun mõ bœegii. Tẽ i gari yi nua. Labaari gean waasu kowoba bëe yi nõosia. Ba gari gerua ka Hunde Dæeron dam wi u na wøllun di. Ma Gusunõn goradoban tii ba kĩ bu gari yin saria gia.

Tii nenubu deeraru sœ

¹³ Yen sõ, i de i n tii se. I ku dom yibiri, kpa i n durom me yiyø kam kam me ba koo bee wẽ sanam me Yesu Kirisi koo kurama. ¹⁴ I koowo bii mem nōwəbu kpa i ku de beeën wāarun daa yu ka kəde mənna ye i raa mə sanam me i n gāanu yē. ¹⁵ Adama i de i n dəere beeën sanu sanusu kpuro səo nge me Gusuno wi u beeën soka u dəere. ¹⁶ Meya Gusuno u gerua win gari səo u nəe, “I n dəere domi nən tii na dəere.”

¹⁷ Beeën kanaru səo i Gusuno sokumə Baaba. Wee, wiya u təmbu kpuro ka siri teebu sirimə nge me baawure u kua. Yen sõ, saa ye ya beeën tie handunia səo, i ye dio ka win nasiaru. ¹⁸ Beeën tii i yē ye ba ka beeën yakia saa beeën wāa kamgirun di te i tubi di beeën sikadoban min di. N n mə ka gāa ni nu koo sankira, nge sii geesu n kun me wura. ¹⁹ Ka Kirisin yem beeeregima ba ka beeën yakia wi u ka yāa kinə kpendu weene te ta n alebu n kun me disinu ganu mə. ²⁰ Gusuno u Kirisi wi gəsa u yi ba sere handunia taka kua, ma u səosira beeën arufaanin sõ sanam dāakim məni səo. ²¹ Saa win min diya i Gusuno naane doke wi u nùn seeya gərin di ma u nùn yiiko wẽ. Nge meya i beeën naane ka beeën yiyøbu doke Gusuno səo.

²² Tē ye i tii sārasia sanam me i gem mem nōowa, ma i beeën naane dokeosibu kī murafitiru sariru səo, n n men na, i n kīane gem gem ka beeën gōru kpuro. ²³ Domi ba n beeën mara nən məeruse ka bwese te ta koo gbi. Ba beeën marawa ka bwese te ta n gbimo te ta sāa Gusunon gari yi yi wasi yi yi ku ra kpe. ²⁴ Nge me Gusunon gari gerumə,

“Təmbu kpuro ba sāawa nge yakasu.
Ma ben beeën kpuro sāa nge sin wẽsu.

Yakasu ra gbere, kpa sin wēsu dērura.

²⁵ Adama Yinni Gusunən gari ko n wāawā ka baadomma.”

Gari yi, yi sāawā Labaari gea ye ba bεε waasu kua.

2

Kpee wasiru ka bwese dēeraru

¹ N n men na, i kōsa kpuro derio ka weesu kpuro ka murafitiru, ka nisinu, ka tōn yaa kasikibu. ² Nge mε bii wēenu ra bōm kā, i hunden dīa dēeranu kīo ni nu sāa Gusunən gari kpa i ka kpēa faaban swaa sōo. ³ Domi i Yinnin durom denda.

⁴ I susio win mi, wi u sāa nge kpee wasiru te tōmba yina adama Gusunə u tu gōsa ta maa bεεre mō win mi. ⁵ I na bεen tii nge kpee wasinu bu ka bεε dendi bu ka hunden wāa yeru bani. Miya i ko n sāa yāku kowo dēerobu be ba tii Gusunə wēemō nge yāku ni u koo mwa Yesu Kirisin saabu. ⁶ Domi ba yorua Gusunən gari sōo, Gusunə u nεε, “Na kpee bεeregiru gōsa na tu kua gani gōmburun dām Siəniō. Wi u tu naanε doke, u n sekuru wasi.”

⁷ Kpee te, ta bεεre mō bεε be i naanε doken mi, adama be ba n naanε doken mi, ba yorua ba nεε, “Kpee te banəba yina, teya ta kua gani gōmburun dām.”

⁸ Ma gam gum ba kpam nεε, “Kpee tera ta tōmbu sokurasiamō. Teya ta maa bu suramō.”

Ba sokura yēn sō ba yina bu gari yi naanε doke. Yeyə Gusunə u raa gōru doke ben sō.

⁹ Adama bεε i sāawa bwese te ba gōsa, i maa sāa sīna bokon yāku kowobu, i sāa bwese te Gusunə

u yakia u yii nənəm, kpa i ka win tən geeru kpara wi, wi u bəe soka yam wəkurun di i ka du win yam bururam maamaakigim səə. ¹⁰ Gasə, i n̄ sāa bwese te goo u yə, adama tē i kua Gusunən təmbu. Gasə i n̄ daa wənwəndu wa, adama tē i wənwəndu wa.

Gusunən səm kowon wāaru

¹¹ Kinasibu na bəe kanamə, bəe be i sāa nge səbu ka kpikobu handunia ye səə, i de i tii kpī ka wasin binə ye ya ra n tabu mò ka bəen hunde. ¹² I de i n daa gea mò be ba n̄ naane doken wuswaaə. Nge meya baa bā n bəe daa kōsa mani ba koo bəen səm geenu wa kpa bu Gusunə siara sanam mē u koo bu siri.

¹³ I wirugibu kpuro wiru kpīiyə Yinnin sə, n̄ n tem yēron na, wi u dam bo, ¹⁴ n̄ n maa wuu yērobun na, be u gərimə bu ka kōsan kowobu səeyasia kpa bu gean kowobu siara. ¹⁵ Ka gem, ye Gusunə u kī, yera i ka bəen səm geenu gari baka yēru sariba marisia. ¹⁶ I tii kparo nge be ba tii mə, adama i ku bəen tii məru dendì i ka kōsa wukiri. I n bəen wāaru dimə nge Gusunən yobu. ¹⁷ I təmbu kpuro bəere wēeyə, i bəen naane dokeosibu kī, i Gusunə nasio, kpa i tem yēro bəere wē.

Ye Kirisin nəni swāara

sun səəsimə

¹⁸ Beə səm kowobu, i bəen yinnibu wiru kpīiyə ka bəere wēe bakabu, n̄ n̄ mə be ba sāa tən geobu ka be ba du təna, adama ka be ba sən tii. ¹⁹ Ka gem, siaraba, i n ka nəni swāaru təmana Gusunən sə, te i n̄ ka weene. ²⁰ Nge arufaani yerə n mə i n ka soberu təmana tora te i kuan sə. Adama i n nəni swāaru wa gea ye i kuan sə, ma i təmana, siaraba Gusunən mi. ²¹ Yenin səna Gusunə u bəe soka domi Kirisin

ti u nəni swāaru wa bεen sō ma u bεe kom gem sə̄osi kpa i ka win yira swī. ²² U ñ torare, ba ñ maa weesu nəore win nəən di. ²³ Ye ba nùn wənwə u ñ wəmburu kəsie. Ye ba nùn nəni sə̄owa u ñ bu bə̄rusi, adama u tii Gusunə wi u ra siri dee dee wə̄wa. ²⁴ Kirisin tii u bεen toranu sə̄owa win wasi sə̄o dāa bunanaru wəllo, kpa su ka toranu karana kpa sa n wāaru dimə gem sə̄o. Win mεeran bosun sə̄na i bekura. ²⁵ Domi i raa sāawa nge yāa ni nu kōore, adama tē i wurama bεen hunden kparon mi, wi u bεe kōsu.

3

Kurəbu ka ben durəbun

wāasinaa

¹ Bεe maa kurəbu, i bεen durəbu wiru kpīiyə, kpa baa ben gabu bà kun Gusunən gari naane doke, bεen daa yu de bu naane doke. N ñ maa tilasi i gari gere, ² domi ba koo wa ma bεen wāara deere i maa tənun bεere yē. ³ I ku kasu i tii ko kurə burabu ka bεen serin tara, ka wuraba, ka yāa buranu. ⁴ Adama i de bεen buraru ta n sāa sə̄kiru te ta ñ kpeemə, teya daa duudwia. Yeniwa gāa bεereginu Gusunən wuswaa. ⁵ Nge meya yellun tən kurə be ba Gusunə sāamə ma ba nùn yīiyə, ba ra raa tii sə̄me, ma ba ben durəbu wiru kpīiya. ⁶ Meya Saaraa u kua, u Aburahamu məm nəəwa sere u nùn soka yinni. Tē, bεe i n gea mò ma berum kun bεe mò, i sāawa win bii tən kurəbu.

⁷ Bεe maa durəbu, i n wāasine ka bεen kurəbu i n yaaye ma ba ñ bεe dəm tura. I bu bεeren kookoosu kuo, domi Gusunə u koo maa bu wāaru kē ka bεe

sannu. I n mò me kpa gãanu ganu nu ku bëen kanaru gbara.

Noni swãaru gem saabu

8 Ye kpuron biru i n bwisiku teenu ka kĩ teeru mɔ. I n kĩanɛ nge maabu ka wɔnɔbu. I n wɔnwɔndu mɔɔsinɛ ka tii kawabu. **9** I ku kɔsa kɔsienna, i ku wɔnna, adama i domaru kuano, domi Gusunɔ u bëe sokawa i ka ko me kpa i domaru wa. **10** Nge me Gusunɔn gari gerumɔ,

“Wi u kĩ u wãa geeru di,
kpa u n nuku dobu mɔ tɔru baatere,
u kɔsan gerubu de kpa u win nɔɔ kpĩ ka weesu.

11 U de u kɔsa suuri kpa u gea ko,
kpa u n alafia naa gire.

12 Domi gemgiba Yinni Gusunɔ u noni wẽe.
Ma u ben kanaru swaa daki.

Adama u kɔsan kowobu noni menimɔ.”

13 Wara u koo bëe noni sɔ ì n hania mò i ka gea ko. **14** Baa ì n noni swãaru wa gem sɔ, doo nɔɔrugiba bëe. I ku tɔmbun bërum ko, i ku maa wurura.

15 Adama i de Kirisi u n sãa Yinni bëen gɔruɔ. I n sɔoru sãa i ka bu wisi be ba bëe bëen yɔiyɔbun asansi bikiamɔ. **16** Adama i bu wisio teeru ka bëere. I de bëen gɔru ga n deere kpa be ba bëen daa gea ye ya wee Kirisin min di kɔsa gerusimɔ bu sekuru wa sanam me ba bëe nɔɔ mani. **17** Domi n sanɔ tɔnu u noni swãaru wa gean kobun sɔ, n̄ n sãa Gusunɔn kĩru, n kere u tu wa kɔsan kobun sɔ. **18** Non teera Kirisi u gu gem sarirugibun durum sɔ, wi, wi u sãa gemgii, kpa u ka bëe da Gusunɔn mi. Ba nùn go, u guwa nge me tɔmba ra gbi, adama ba nùn seeyə ka Hunde Dœeron dam. **19** Ka Hunde win dama u da u gɔribu waasu kua be ba neni gɔriɔ, **20** be ba n̄

daa Gusunə mem nəowə sanam me u temanə sere Nəowə u ka goo nimkuu dāka u kpa. Goo nimkuu ge səo, təmbu fiikowa ba dua nge be nəoba ita, ma ba faaba wa saa nim di. ²¹ Nim me, mu raa sāawa batemun weenasia ye ya bee faaba mò tē. N n̄ m̄ ya wasin disinu wəkamə, adama ya sāawa seeda ma sa tii Gusunə wē ka gōru deerə Yesu Kirisin seebun sō, ²² wi u da wəllə ma u wāa Gusunən nəm geuə. Miya Gusunən gəradoba ka wəllun yiikogibu ka damgibu ba nùn wiru kpīiyε.

4

Wāaru te ta kəsa

¹ Kirisi u nəni swāaru wa win wasi səo, yen sō, bəe maa n weene bewisiku tee ni, nu n bəe dam kāa. Domi wi u ka nəni swāaru temana win wasi səo u torarun baa deriwa, ² kpa saa ye ya nùn tie win handunian wāaru səo u n ka wāa u ka Gusunən kīru ko, n n̄ m̄ wasin kīru kankam. ³ Geema, gasən saa ye i raa di i ka kua ye tən tukoba ra kā, ya tura. I raa wāa daa beretekə səo ka binə ka aka tam nərubu ka tam nərubun wərusu ka būu sāaru te Gusunə u yina. ⁴ Tē, ba biti soore yēn sō i n̄ maa ka bu koma beretekə ni mò, ma ba bəe wəmmə. ⁵ Adama ba n̄ koo ko ba kun gari yi Gusunə tusie wi u səoru sāa u ka wasobu ka gəribu siri. ⁶ Yen səna ba raa bu Labaari gea waasu kua be ba gu kpa ben hunde ya n ka wasi nge me Gusunə u wasi, baa me ba bu siri nge təmbu handunian wāaru səo.

Be ba ka Gusunən kēnu

səmburu mò dee dee

⁷ Baayere kpuron kpeeru ta turuku kua. N n men na, i tii nənuə ka laakari, kpa i se i yōra i ka kpī i

kanaru ko. ⁸ Ye n kpuro kere, yera i hania koowo i n kīane domi kīru ta tora dabini wukirimo. ⁹ I dam koosianø been tii tiine sœ̄ ka nuku tia. ¹⁰ Been baawure u de u ka win këe te Gusunø u nùn nømu søndia dendì gabun sõ nge wi u ka Gusunøn këe bwese bweseka sømburu mò dee dee. ¹¹ Wi u waasu mò u de u Gusunøn gari gere. Wi u maa goo sømburu kuamme u tu koowo ka dam me Gusunø u nùn wë, kpa gãanu kpuro sœ̄ bu Gusunø beere wë saa Yesu Kirisin min di, wi u yiiko ka dam mɔ sere ka baadommaø. Ami.

Kirisigiin temanabu

nøni swãaru sœ̄

¹² Kinasibu, i ku biti soora ka laakari mœeri bi bu bœ̄ wëerimo nge dðø. I ku bu garisi gãa tukunu. ¹³ Adama i gðru doro ye i ka Kirisin nøni swãaru sœ̄ bønu mɔ, kpa i n maa nuku doo bakabu mɔ tðø te win yiiko ya koo sðøsira. ¹⁴ Doo nøroba bœ̄, bà n bœ̄ wømmø Kirisin yïsirun sõ, domi Gusunøn Hunde yiikogii u wãa ka bœ̄. ¹⁵ Been goo u ku de u nøni swãaru wa tøn goberun sõ, n̄ kun me gbenan sõ, n̄ kun me kðsan kobun sõ, n̄ kun me yén sõ u gari wøbia wøri. ¹⁶ Adama ù n nøni swãaru wa yèn sõ u sãa Kirisigii, u ku de sekuru tu nùn mwa. N weenewa u Gusunø beere wë yèn sõ u yïsi te mɔ.

¹⁷ Saa ya tura siribu bu ka tore. Gusunøn tømba bu koo maa gbi bu ka tore. Too, bù n torua besen min di, amøna bin wii goberu ta ko n sãa be ba yina bu Gusunøn Labaari gea naane doken mi. ¹⁸ Nge me Gusunøn gari gerumø,
“Geegiin faaba yà n sësia,
amøna n ko n sãa kðsan kowo ka durumgiin mi.”

19 Nge meya, be Gusunə u dera ba nəni swāaru waamə, ba n da gea ko, kpa bu ka ben Taka kowo wi u naane mə yəra.

5

Gusunən yāa gəən nəəribu

1 Yesun yigbe guro guro be ba wāa bəen suunu səo, bera na ka yā. Nen tii na sāawa yigbe guro guro nge be, na maa sāa Kirisin nəni swāarun seeda dio ma na bənu mə yiiko ye ya koo səəsira səo. **2** Na bəe kanamo, i Gusunən tən be ba wāa bəen suunu səo kparo ka kīru nge me Gusunə u kī, n n mə ka tilasi n kun me kəsia bakarun sə, adama i tii wēeyə bəen səmburu səo. **3** I ku bu dam dore be ba bəe nəmu səndia i kəsu, adama i bu kom gem səəsio me ba koo swīi. **4** Ma sanam me kparobun wirugii koo kurama, i ko are yiikogii mwa yìn buram kun kpeemə.

5 Meyə maa, bəe aluwaasiba, i yigbe guro gurobu wiru kpīiyə. Bəe kpuro i tii kawabu sebuo nge yaberu bəen wāasinaa səo, domi Gusunən gari gerumə, “Gusunə kun wāa be ba tii suen biruə, adamə u tii kawobu durom kuammə.” **6** N n men na, i tii kawo kpa i tii deri Gusunən nəm damguuə, kpa u bəe sua wəllə saa ye u yi yà n tura. **7** I bəen wahala kpuro səbio win mi, u koo bəe nəəri.

8 I seewo i yəra kpa i n tii se, domi Setam, bəen yibere u bəsu u wuri mə nge gbee sunə u kasu wi u koo go u tem. **9** I ka tii yinə win wuswaaə ka toro sindu naane dokebun sə kpa i n yē ma nəni swāa tenin bwesera ta bəegibu wāasi be ba yarinə handunia səo. **10** Gusunə durom kpurogii, wi u bəe soka i n ka bənu mə win yiiko nəru sari səo, bəe

ka Kirisin gbinnaan saabu, wiya u koo bεε ko tən
yebunu kpa u bεε yɔrasi sim sim, kpa u bεε dam
kε, kpa u bεε tāsisia, sanam mε i nəni swāaru wa
saa fiiko səo i kpa. ¹¹ Wiya ko n bandu dii sere ka
baadomməə. Ami.

Təbiri dāakibu

¹² Ka Silasi, bəsegii wi na naane sāan somira na
ka bεε gari fiiko ye yorua n ka bεε dam kε kpa n
seeda di ma Gusunən durom mè səo i yɔ sim sim,
mu sāawa gem.

¹³ Yesun yigbe te ta wāa Babiloniə, te Gusunə u
gəsa nge bεε, ta bεε təbura, meya maa Maaku nən bii
u bεε təbura. ¹⁴ I təbirinə ka kīru.

Kpa alafia ya n ka bεε wāa bεε be i sāa Kirisigibu.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8